

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-49 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-44/999-345
Karar Tarihi : 03.08.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

10 **B. RAPORTÖRLER** : Kerem TOMUR, Seda Nurtaç BAYRAMOĞLU

C. BAŞVURAN : Mehmet AKILLI
Pirimehmet Mah. 1721 Sok. No:5 Isparta

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Birebir Yapı Denetim Ltd. Şti.
İstiklal Mah. 113. Cad. No:42/1 Isparta
- İDS Yapı Denetim Ltd. Şti.
Pirimehmet Mah. 1732 Sok. No:17/1 Isparta
- Arş Yapı Denetim Ltd. Şti.
Pirimehmet Mah. 113. Cad. No:79/2 Isparta
20 - Sehriğül Yapı Denetim Ltd. Şti.
İstiklal Mah. 113. Cad. No:42/4 Isparta
- FSM Yapı Denetim Ltd. Şti.
Pirimehmet Mah. 1756 Sok. K:1 No:2 Isparta
- Hak Yapı Denetim Ltd. Şti.
Kutlubey Mah. Mimarsinan Cad. Halısarayı HSBC
Bankası Üstü K:3 Isparta

E. DOSYA KONUSU: Isparta'da faaliyet gösteren altı yapı denetim kuruluşunun fiyat belirleyerek tek fiyat uyguladıkları iddiası.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Kurumumuza farklı tarihlerde intikal eden başvurularda özetle, Isparta ilinde faaliyet gösteren tüm yapı denetim şirketlerinin birlikte fiyat belirledikleri; söz konusu eylemlerini muhasebelerini birleştirmek suretiyle denetim altında tuttıkları ve bunun sonucunda, hizmet alan kişilere fazla bedel ödeterek, mağduriyetlerine yol açtıkları iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 23.02.2011 ve 28.02.2011 tarihlerinde, 1414 ve 1502 sayılarla giren başvuru üzerine hazırlanan 20.04.2011 tarih ve 2011-4-49/ii-11-402.BC sayılı İlk İnceleme Raporu, 28.04.2011 tarih ve 11-26 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

40 İlgili karar uyarınca düzenlenen 20.07.2011 tarih ve 2011-4-49/ÖA-11-258.KT sayılı Önaraştırma Raporu 29.07.2011 tarih ve REK.0.18.00.00-110.02.02/356

11-44/999-345

sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-44 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; başvuranın iddialarını destekler mahiyette yeterli bilgi, belge veya bulguya rastlanmadığından, 41. madde uyarınca şikâyet konusu ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

50 I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Önaraştırma konusu başvurular yapı denetim hizmetine ilişkindir. Yapı denetim faaliyeti, özel kanunla düzenlenmiş bir hizmet olup yapı denetim kuruluşlarının (YDK) yapım işlerinde kullanılan malzemeler ile imalatın proje, teknik şartname ve standartlara uygunluğunu kontrol etmek ve sonuçlarını belgelendirmek, malzemeler ve imalatla ilgili deneyleri yaptırmak, yapının ruhsat ve mevzuata uygun yapıldığını denetlemek gibi yasal yükümlülükleri bulunmaktadır. Ayrıca bu hizmetle, imar mevzuatında öngörülen fenni mesuliyet ilgili idareye karşı üstlenilmektedir. Söz konusu bilgiler ışığında, dosya kapsamında ilgili ürün pazarı "yapı denetim hizmeti" olarak belirlenmiştir.

60 I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Yapı Denetim Kanunu ve ikincil mevzuat uyarınca bir YDK'nın izin belgesi alabilmek için, Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'nin ilgili maddelerine göre, kuruluşun ortakları tarafından, kuruluşun faaliyette bulunacağı ili belirten dilekçe ile Bakanlığa müracaat etmesi gerekmektedir. Ayrıca, bir ilde faaliyet gösterecek YDK sayısına, o ilde denetlenen toplam alan esas alınarak il bazında bir sınırlama getirilmiştir. Belirtilen düzenlemelerden anlaşılacağı üzere, YDK'lar izin aldıkları il sınırları içinde faaliyette bulunabilmektedirler. Dolayısıyla yapı denetim hizmetine yönelik ilgili coğrafi pazarın il bazında tanımlanması uygun olacaktır. Başvuru konusu uygulamaların Isparta ilinde gerçekleşmesi sebebiyle ilgili coğrafi pazar "Isparta ili" olarak tespit edilmiştir.

70

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

Yapı denetim faaliyeti 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun'a göre düzenlenmekte olan bir faaliyet olup ilgili Kanun kapsamında asgari hizmet bedelleri belirlenmiştir. Hizmet için YDK'lara ödenecek hizmet bedelleri asgari hizmet bedellerinden az olmamak kaydıyla YDK ile yapı sahibi arasında belirlenebilmektedir. Dolayısıyla asgari hizmet bedelinin üzerinde bir bedeli serbest irade ile talep etmenin önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Bununla birlikte 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri ..." Kanun kapsamında rekabet ihlali olarak kabul edilmekte ve yasaklanmaktadır. Bu çerçevede Kanun'un 4. maddesi uyarınca YDK'ların kendi aralarında anlaşarak fiyatları belirlemesi yasaklanmıştır. Ancak YDK'lar 4708 sayılı Kanun'a göre belirlenen asgari hizmet bedellerinden indirim yapsalar dahi vergilerini asgari tutar üzerinden ödeyecekleri ve zarar edecekleri için pazarın

80

11-44/999-345

yapısı dikkate alınarak, pazar ve müşteri paylaşımına yol açmayan, yalnızca asgari ücreti tahsil etmek amacıyla oluşturulan havuz uygulamaları ihlal olarak değerlendirmemiştir.

90 Öneraştırmanın başlangıç noktasını oluşturan şikâyet dilekçesinde Isparta'da faaliyet gösteren 6 teşebbüsün müşteri paylaşımı ve/veya havuz sistemi oluşturmak yoluyla rekabeti engelledikleri iddiası bulunmamaktadır. Özetlemek gerekirse, iddialar "asgari bedellerde tüm teşebbüslerce aynı/eşit alınan ücretlerin" fahiş olarak algılanması sonucu asgari bedelin alınmasına yönelik anlaşma yapıldığı kanaatinden kaynaklanmaktadır. Zira aşağıda yer verildiği üzere yapılan incelemeler neticesinde YDK'ların asgari hizmet bedellerine eşit tutardaki bedellere göre tahsilât yaptıkları; bunun üzerinde bir bedel talep etmedikleri tespit edilmiştir.

100 4708 sayılı Kanun 2001 yılında yürürlüğe girmiş ve YDK'lar Isparta'da 01.01.2011 tarihinde faaliyete geçmiştir. Söz konusu Kanun'un uygulandığı illerde, kapsam dâhilindeki yapıların ruhsat ve mevzuata uygun olarak yapılmasını sağlamak ve kullanılan malzemelerin standartlara ve teknik şartnameye uygunluğunu denetlemek YDK'ların sorumluluğundadır. Bununla birlikte YDK'lar imar mevzuatında öngörülen fenni mesuliyeti de idareye karşı üstlenmektedirler. YDK'ların hizmetleri karşılığında alacakları asgari ücret Yapı Denetimi Hakkında Kanun'un 5. maddesinde belli esaslar dâhilinde belirlenmiştir. Bu bedel, hizmet alan tarafından ilgili yönetmelik gereği Belediye'de bu iş için açılan hesaba yatırılmakta ve YDK tarafından düzenlenen yapılan iş miktarına denk gelen hak ediş raporunun Belediyece kontrol edilmesinden sonra YDK'lara ödenmektedir. 110 Asgari ücret miktarı Bakanlık'ın internet sitesinde hesaplanmakta ve bu bedel dışında herhangi bir ödeme gerçekleştirilmemektedir. Kısacası, hizmet alan kişi, asgari ücretin altına inemediği gibi, YDK'lara fiili uygulamada asgari ücretin üstünde bir ödemede de bulunmamaktadır. Zira belediye düzenlenen hak ediş raporlarındaki tutarları Bakanlığın öngördüğü rakamla karşılaştırmakta ve sadece bu asgari tutarı YDK'ya ödemektedir.

Kurumumuza yapılan şikâyetin aynısı Isparta Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne de yapılmıştır. Müdürlük de bu hususta incelemede bulunmuş ve sözleşmelerde yer alan yapı denetim hizmet bedellerinin Kanun'da öngörülen bedellere eşit olduğunu, herhangi bir şekilde altında veya üstünde olmadığını tespit ettikleri, Kuruma göndermiş oldukları yazıda, "Söz konusu Yapı Denetim Kuruluşları denetim 120 faaliyetini yürütürken ilgili mevzuat doğrultusunda hareket etmektedirler" ifadesiyle belirtildiği gibi Müdürlük yetkililerince sözlü olarak da ifade edilmiştir. Bununla birlikte Isparta Belediyesince gönderilen yazıda da YDK'ların ilgili mevzuat, usul ve esaslar çerçevesinde hareket ettikleri ifade edilmektedir. Ayrıca, Isparta Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne ve YDK'larca gönderilmiş yazıların ekinde yer alan şu ana kadar alınmış olan projelere ilişkin sözleşmeler incelenmiş ve söz konusu sözleşmelerin asgari hizmet bedelleri esas alınarak akdedildiği tespit edilmiştir. Öte yandan, herhangi bir derneğe üye bulunmayan Isparta YDK'larının hepsinin elinde proje bulunmamaktadır. Dosya mevcudu bilgilere göre, Arş ve Şehrigül YDK'ları 2011 yılı boyunca herhangi bir proje üstlenmemişlerdir.

130 Şikâyet dilekçesinde ifade edilen Isparta ilinde faaliyet gösteren altı YDK'nın aynı muhasebeci ile çalışmaları durumu ise, doğru olmakla beraber, tek başına teşebbüslerin aralarındaki rekabeti ortadan kaldırdıkları iddiasını ispatlamaya yeterli görülmemektedir.

11-44/999-345

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.